

СВОБОДНА ТРИБУНА

Хр. Димчевъ

Пакъ по общинскитѣ такси.

Процентъ твърдѣ голѣмъ, който трѣбва да стрестне всички, защото обезбѣяването води къмъ постепенно израждане.

Особено важно е наврѣменното вмѣшателство на жбоблѣкаря въ периода на жбно смѣняване. Ненаврѣменното, закѣснѣло или прѣждеврѣмено изваждане на нѣколко млѣчни жби, само защото сж разядени и болятъ, може да прѣдизвика редица аномалии въ разположението на постояннитѣ жби, въ развитието и съотношението на челюстнитѣ и лицеви кости, и отъ първоначално красивото дѣтско лице да се получи въ послѣдствие сжщински уродъ съ криви жби и изпжкнали или хлѣтна ли челюсти.

Тѣзи аномалии водятъ слѣдъ себе си и други по-сериозни въ дихателнитѣ органи, въ носа и ларинкса, които чувствително затрудняватъ нормалното дишане. Сжщо така врѣдно се отразяватъ тѣ и върху звучността на гѣвора и произнасянето на отдѣлнитѣ букви.

Имайки прѣдвидъ всичкитѣ тѣзи лоши послѣдствия, които могатъ да сполѣтѣтъ дѣтето не по негова вина, небрѣжното отношение съ дѣтскитѣ жби е прѣстѣпление по отношение здравето на порастащитѣ поколения.

Свѣта и контрола на жбоблѣкаря въ този периодъ върху дѣвкателния апаратъ на дѣтето е така же цѣненъ и необходимъ, както и изобщо лѣкарския контролъ върху общото развитие на дѣтския организъмъ по това врѣме. Защото често пжти има болѣзни процеси, скрити за тѣхния носител, които обаче отъ опитното око на специалиста не могатъ да избѣгнатъ и съ бързи и своєврѣмни мѣрки леко могатъ да се отстранятъ, безъ да укажатъ врѣдно влияние върху цѣлия организъмъ. Затова навсѣкждѣ почти въ по-културнитѣ народи е въведена безплатна жбоблѣкарска помощ за всички учащи се отъ основни, прогимназиални и гимназиални училища. Отъ малки тѣ тамъ се приучватъ да цѣнятъ жбитѣ си, да слѣдятъ за тѣхната чистота и изправностъ, а така сжщо и всички за болѣваня наврѣме се отстраняватъ и жбитѣ, се пломбиратъ съ подходящъ материалъ. И въ насъ този въпросъ бѣше разрѣшенъ доста задоволително, и тѣкмо когато се очакваха добри резултати, по бюджетни причини се закри жбоблѣкарския институтъ въ училищата. Направиха се икономии на грошове за смѣтка на народното здраве.

Въпроса е отъ жизнено значение и щомъ като държавата не хае, обществото, отдѣлнитѣ общини ще трѣбва сами за себе си да го разрѣшатъ задоволително.

Върховния административенъ сждъ съ рѣшението си № 87 отъ 30/X 1920 год. на общо събрание опрѣдѣля по слѣдния начинъ юридическата сжщность на общинскитѣ такси: „юридическата сжщность на общинскитѣ такси се състои въ това, че таксата е една равностойностъ на услугата, срѣщу която тя се събира“. Понататъкъ, като се произнася по спора между Плѣвенската община и Окржжния управителъ за неутвърдяване отъ послѣдния списъка по размѣтане общинската такса—смѣтъ въ полза на послѣдния, разсжждава: „Прѣдъ видъ на това незаконнѣрно е разпорѣждането на общинитѣ, които опрѣдѣлятъ събиране на такси за смѣтъ въ размѣри доходитѣ, които сж несъобразни съ разхода, който службата по изхвърляне смѣтъта налага. Незаконнѣрни сж тоже и всички ония общински наредби и правилници, относително събиране такситѣ за смѣтъ, въ които не сж опрѣдѣлени поне приблизително отъ една страна разходитѣ а отъ друга приходитѣ по изхвърляне смѣтъта.“

Слѣдователно, тезата, която подържахме още въ първата си статия, какво общината нѣма право да получи по-вече за смѣтъ, каналъ и водно право отъ това, което разходва по тѣхъ; че размѣтането на тѣзи такси трѣбва да става по правилникъ, който да отговаря на горнитѣ условия, защото кой кой не може и не трѣбва да да плати повече за тѣзи услуги отъ това, което общината разходва—се подкрѣпя отъ горното рѣшение на Върховния Административенъ Сждъ.

Слѣдъ като по такъвъ начинъ В. А. Сждъ отговаря самъ нв „другаря“ В. Р., мисля, че

е излишно по-вече да споря и да привеждамъ доводи въ полза на моята теза, толкозъ повече, че опрѣдѣленото ми мѣсто отъ редакцията е твърдѣ малко. Ше забѣлѣжа само, че твърдението на „другаря“ В. Р., който не знае дали е държалъ още първия си университетски изпитъ като юристъ: „гражданинѣ трѣбва да сж извъстни, по кой принципъ се облагатъ, но това е условие, което не дава законността, а само удобността на разхвърления дантъкъ или такса“, не само не издържа критика, но е една семковщина, за което сигуренъ съмъ „другаря“ не би издържалъ изпита си по финансова наука.

Колкото за безсилието, което раждало злѣбата, ше съобща на другаря В. Р., че той, безъ да е безсилие, е само злѣба. А дали съмъ описалъ своя, или на другаря Р. портретъ, оставямъ читателитѣ да сждятъ. защото не азъ, а другаря Р. бѣ тѣснѣтъ слѣдъ това стана широкъ и като такъвъ държа рѣчь отъ балкона на х. Джумая противъ неходилитѣ въ Балканската война, за да стане тончевистъ, слѣдъ като симпатизиралъ на стамболовиститѣ и като държа рѣчь на М-ръ Бакаловъ въ Военния клубъ, останал прѣвъ цѣлата Европейска война въ интенданството.

Другаря Р. забравилъ, че прѣвъ 1919 г. търгуваше тамъ нѣкждѣ—въ Дедеагачъ съ зехтинъ и като докара вълнени платове, му ги конфискуваха. Разбира се, неприятни работи, които се забравятъ!

Сжжялявамъ да спора, защото изглежда, че съмъ влѣзълъ въ прѣпирня съ единъ крайно невѣжъ човѣкъ, който нѣма елементарнитѣ понятия и разбираня по материята.

Какъ да се експлоатиратъ извѣстни недвижими имоти, за да се получи отъ тѣхъ максимумъ блага.

(Продължение отъ брой 6)

Дали успѣва у насъ овошното дърво?

За това и въпросъ не трѣбва да става, защото всѣки вижда старитѣ овошни дървета и по долини и по стрѣмни склонове и по баири и високи чуки, кждѣто, макаръ оставени на произвола на сждбата, пакъ даватъ по нѣкога плодове, които по качество рѣдко отстъпватъ на тия отглеждани другадѣ грижливо отъ опитни градинари. Произведенитѣ у насъ плодове прѣвъзходствуватъ и по захарностъ, и по ароматъ, и по трайностъ тия култивирани другадѣ. Въ това се е увѣрилъ всѣки, който е вкусвалъ отъ киселия мармаладъ отъ

плодове произведени въ Германия и този—отъ плодове произведени тукъ. Тия именно прѣимущества на нашитѣ условия за овошарството сж накарали отдавна германскитѣ учени овошари да си задаватъ въпроса: Какво би станало съ тѣхнитѣ овошни плодове, когато овошарството на балканитѣ се развие? Тѣ виждатъ отдавна у насъ сериозенъ конкурентъ на тѣхното овошарство, обаче ние и сега още си купуваме мармаладъ полученъ отъ тѣхни плодове, и не само несъздаваме овошарството, но и съ унищожението на старитѣ овошни дървета останали ни отъ

бащи и дѣди, губимъ единъ по единъ хубавитѣ мѣстни незамѣними сортове.

Виножитѣ за това не се посочватъ въ прѣдприемчивитѣ овошари. Тѣ сж: Крадцитѣ на овошитѣ дървета и тѣхнитѣ плодове и добитѣ хора, които пускатъ добитѣ си да наранява и унищожява овошнитѣ дървета.

Да запазятъ дърветата си частитѣ стопани сж безсилни, едно защото би трѣбвало да се обрнатъ на постоянни пазачи и друго, защото и да задолѣятъ пакостника трѣбва да доказватъ прѣдъ сжда виновността му, а доказването става съ свидѣтели, каквито тѣ нѣматъ възможностъ да водятъ съ себе, когато обикалятъ градинитѣ си. Затова именно съ Закона за лозарството и овошарството отъ 1910 год. и Закона за полицията въ селскитѣ общини се нарежда овошнитѣ дървета да се пазятъ отъ общинската власть подъ контрола на агронома и земледѣлския администраторъ, като на всѣки заловенъ пакостникъ съставлява актъ, глобяватъ го за въ полза на общината, а ако прѣстѣплението е по-голѣмо, даватъ го и въ сждъ за налагане наказания съ тъмниченъ затворъ. Независимо отъ това, секретаръ-бирника прибира отъ него и внася на потърпѣвшия стопанинъ и сумата—обещание за причиненитѣ му пакости. А за да се заинтересуватъ всички жители на извѣстно населено мѣсто не само да не крѣятъ пакостницитѣ, но и да ги прѣслѣдватъ, законодателя нарежда, когато злосторницитѣ сж неизвѣстни, сумата обещание да се разхвърля по равно на къща и да се събира отъ секретаръ-бирника и се внася на потърпѣвшия.

Служители на общината и държавата!

Законодательтъ Ви е посочилъ начина и срѣдствата за прѣслѣждане и наказване хората, които крадатъ овошни дървета и плодове и които пускатъ добитѣ си да поврѣжда и унищожява овошнитѣ дървета. Стѣпете въ диритѣ имъ и скоро ше се справите съ тѣхъ. Не отлагайте и прибирането на обещанията отъ цѣлото населено мѣсто, когато пакостницитѣ не сж заловени, събирайте ги по възможность по-скоро, както законитѣ нареждатъ, и казвайте на всѣки, че „тази сума се взема за да се обещети пакостъта причинена въ еди коя си овошна градина, понеже злосторницитѣ не сж заловени“. Така ше засѣнете и самия пакостникъ и той ше научи, че пакостъта, която е причинилъ се плаща отъ цѣлото населено мѣсто, слѣдователно не е уврѣдилъ стопанина, ако такава цѣль е прѣслѣдвалъ. Така ше възбудите и интересъ въ всички съграждани, и тѣ

ше посочватъ прѣдъ Васъ пакостницитѣ. нѣма да ги кжко, както до сега, ше доказватъ ако е нужно и виновността имъ прѣдъ сжда. Така ше ограничи и прѣмахне злотъ ше се създадатъ условия, които могатъ прѣдприемчивитѣ стопани да започнатъ своята блжготворна работа чрѣвъ заскжждане и отглеждане овошни дървета за създаване блага, тая необходими за човѣчеството.

Годишното събрание на читалището.

На „6 февруари е назначено годишно събрание, което настоятелството ше да своя годишенъ отчетъ за свѣта дѣятелностъ.

„6 февруари“ тя е една многото дати, въ които нашето гражданство подчертава своята културностъ и своя зрѣлостъ къмъ разрѣшаваня обществени въпроси. „6 февруари“ е дата, написана историята на гр. Дупница черни букви, тя е едно петъ, което всѣка година, вмѣсто се стремимъ да го махнемъ ние го увеличаваме, безъ нѣмъ държимъ смѣтка, че нѣкога тази прѣстѣпна „нехайностъ“ нашитѣ дѣца ше искажатъ свѣто прѣзрѣние за ниската гражданствена култура. „6 февруари“ това е датата, въ която нашето гражданство изразява сво я т а незаинтересованостъ къмъ народополезни дѣла; за лишень пжтъ ше докаже че на него му липсватъ ония качества, които се наричатъ—сржждански и обществень дѣлѣ.

Съ срамъ трѣбва да спомняме, че въ тоя денъ са десетина граждани, ше се зоватъ на уречения чась мѣсто, останалитѣ—младѣ интелегенция, просвѣтени граждани, ше се задоволятъ политически разговори по феноетата и съ игране карти. Стига вече толкова прѣстѣпно безгрижие къмъ т назрѣлъ въпросъ. Нека на февруари“ докажемъ че с отдѣлени вече отъ това полит канствуване, и отидемъ на т ва събрание, за да разрѣшимъ тоя въпросъ, който толко години стои откритъ.

Не направимъ ли това, н още веднѣжъ ше докажемъ, въ насъ липсва гражданск солидарностъ къмъ обществ ни въпроси; въ насъ липсва граждански дѣлѣ и съзнаемъ.

П. Клеѣвъ

ЗДРАВИ

хубави и ефтини обуш изработка само

Яно Ю. Таджеръ

подъ матазинъ „Берлинъ“

ВАЛЕРИ ДАСКАЛОВА

ПЪРВИЯТЪ БАЛЪ!

Изправена прѣдъ фееричното огледало, което отразява лицето ѝ, тя се прѣнася въ мълчаливо съзѣрцание и може би за прѣвъ пжтъ се вижда така красива.

Днесъ е рождения ѝ день, тя навършва седемнадесетъ години, връща се отъ първия си балъ, този балъ, за който отъ толкова врѣме вече мечтае. Тя е още подъ влиянието на впечатленията си и се безпокой за произведеня отъ нея ефектъ. Черната ѝ коса, накъдрена отъ вѣща ржка, гиздаво се вие надъ бѣлата шия. Близко до ухото, лишено отъ обиаца, вѣхне бѣла роза. Сивитѣ ѝ очи сж ярки и пронизателни. Лицето ѝ е малко блѣдо, тя е наистина красива въ бѣлата си рокля, гарнирана съ Валенсиени, леко деколтирана, нѣженъ парфюмъ и свѣжостъ лжха отъ грациозното ѝ гѣло. На вѣнъ, въ тихата нощъ,

тежкия часовникъ бавно реди часоветѣ. Младото момиче по т р е п е р а — „три часѣтъ вече!!!“ Тя се опитва да се съблече, но на праздно, дълго вълнение я обзе и неволно седна върху канапето; Съ стиснати ржцѣ и затворени очи се унесе. Тя вижда вълшебния балъ, двойкитѣ вихренно летещи отъ ярката свѣтлина и блѣсъкътъ на сжпожѣнитѣ и цвѣтата. Тя вижда особено този, който я отнасяше въ първия ѝ валсъ... този младъ и черноокъ момъкъ... Тя го съзрѣ за прѣвъ пжтъ само въ единъ кжтъ, хвърлейки изъ салонтъ погледъ, който се спрѣ върху него съ малко любопитство.

Тя го намѣри хубавъ и гордъ. Мургавиятъ цвѣтъ и черната му брада още повече изпжкваха подъ влиянието на червения карамфилъ, забоденъ на фракъ му. Три дами близо до нея го наричаха „Тайствения хубавецъ“; единъ необяснимъ срамъ ѝ попрѣчи да попита за името му. Тя три пжти танцува съ него ѝ, послѣдниятъ пжтъ той ѝ каза нѣщо любезно

струва ѝ се съ единъ дѣкъ акцентъ на чужденецъ. Тя отговори колебливо, подъ влиянието на едно смущение, което вѣроятно той забѣлѣза, тѣй като се спрѣ при нея единъ моментъ съ малко стѣснение... Тя прѣживѣваше всичкитѣ си впечатления, и интензивна радостъ наводни сърдцето ѝ ржцѣтъ ѝ се стискатъ една въ друга, и тя тихо шпне съ божественъ тонъ: „Но може би азъ го обичамъ и това ли е любовта, оставихъ ли сърдцето се, въ първия ми балъ?“ Ето защо казватъ, че сърдцето на момиче, което още не е обичало, е една малка играчка, неопрѣдѣлена и летеща, но пѣкъ нѣжна и лесна за завладяване. Разбирамъ сега, че когато има любовъ, нѣма вече радостъ, безгрижностъ и играва веселостъ, а има плачове, безпокоиствия, страдания, съ една рѣчь има скрѣбъ, за ди има щастие!.. Но тогава, Боже мой, трѣбва да не обичаме!.. О, не! мжже сълзи... макаръ и най-голѣмата скрѣбъ—но любовъ, т. е. щастие.

Прѣвъ отъ френски А. Д.

ако искате да имате красиви и трайни само поржчайте при ФИРМИ